

После битке сви су генерали паметни и данас је лако говорити шта је требало учинити пре двадесет и више година. Међутим, без акрибичне и непристрасне анализе противречних и замршених узрока свих наших посрнућа од краја осамдесетих до данас нема ни могућности артикулисања одрживе и успешније спољне политике убудуће.

Позитивно је што је на јавној политичкој сцени све ређе јефтино пропагандистичко ламентирање по коме је главни и једини кривац за распад Југославије и српско губитништво Слободан Милошевић и његова политичка камарила. Они неоспорно јесу наша несрећа и усуд и није нимало случајно што су се нашли на тако важном месту, у тако важном историјском тренутку.

Они који на распад Југославије, и са оволике историјске дистанце, још увек гледају тако поједностаљено, црно-бело, имају проблем или са логиком или са моралом. Њихова теза о потреби катарзе и денацификације Србије има само смисао у даљем распиривању србофобије у свету, која постаје све више феномен сличан антисемитизму. Реч је о политичкој проституцији.

Такво јефтино пропагандистичко деловање, по коме је Милошевић главни и једини кривац, наставља се од стране оних политичких чинилаца који су били контратег Милошевићеве политике и без чијег удворничког политичког деловања према Западу наше посрнуће не би било тако велико. Наравно, реч је минорним партијама и једном пропагандистичком плаћеничком сектору који се лажно представља као невладин и цивилни, а нема никакве суштинске везе са концептом цивилног друштва.

Један мањи број тих тзв. невладиних организација су обичне интересне групе које спроводе политику новог светског тоталитаризма, на чијем је челу финансијска олигархија са Волстрита. Иако покушавају да се својим називима вежу за монументално дело Карла Попера "Отворено дрштво" њихово деловање је управо супротно Поперовом

концепту отвореног друштва. Правилније би било да се зову Центар за ново тоталитарно друштво.

Њихово деловање је трибално, јер је превасходно у функцији интереса једне финансијске племенске групе, чији методи деловања у свету немају никакве везе са људским правима и демократијом, наравно осим реторике. Свест о јарму који намеће светска финансијска олигархија сазрела је и у самој Америци и то су показали даноноћни протести на Волстриту. Грађани Америке су пре нас схватили да светски моћници воде политику у интересу капитала, а не Америке, а не људи, друштва и заједнице. Национална држава као заштитница социјалних интереса се управо зато потискује. Нажалост, финансијска олигархија контролише и сва тиражнија и гледанија средства јавног мњења и истина је дубоко запретена и затрпана под гомилама лажи које се сервирају, једнако, људима у Америци и Србији.

Те политичке групације и тзв. невладине организације су сукривци што нас званичници Запада данас не гледају као партнере у процесу евроатлантских интеграција и глобализације света, већ траже од нашег државног руководства пре свега поданички однос.

Милошевић је главни кривац за наше губитништво, јер није схватао, односно уважавао да су на светској сцени крајем осамдесетих два велика глобална политичка процеса, антикомунизам и тоталитарни глобализам. Овде није реч о глобализацији као природном процесу који нам доноси велики напредак у многим областима, већ је реч је о глобализацији, мондијализму, који се намеће одозго свим средствима економске и војне принуде у интересу транснационалног капитала. Милошевић је морао да у тим тешким и сложеним међународним околностима покуша да грађане Србије спасе националне трагедије, пронађе неки мање поразан пут, као што је то покушао 1941. године кнез Павле.

Ако је један СССР пристао на миран распад државе, Милошевић је такође морао да прихвати план председника Билдерберг групе Лорда Карингтона. То је била историјска нужност и државници морају некада да повлаче непопуларне потезе да би своју земљу и грађане склонили са попришта историјских битака. Он је, међутим, на почетку каријере олако давао обећања светским моћницима, а касније се инатио и довео Србију на руб катастрофе, разорног бомбардовања, великог броја људских жртава и губљења Косова. Поред тога, као еклактантан резултат његове политике је и више од пола милиона српских избеглица из Хрватске, Босне и Херцеговине и са Косова.

Милошевића не оправдава чињеница да би и да је на његовом месту био неко други дошло до распада Југославије, таласа избеглица и општег незадовољства људи који су волели Југославију као своју отаџбину. Под притиском снага тоталитарног глобализма и антикомунизма за опстанак Југославије није било шансе после пада Берлинског зида. Интереси пробужене Немачке, Ватикана и Волстрита су били несавладива препрека. Истина, да се на челу Србије налазио неко са државничком одговорношћу, попут кнеза Павла, било би неупоредиво мање људских губитака, или их уопште не би било. Мало ли је то? Не треба да говоримо о другим последицама, санкцијама, економском суноврату, лошем имиџу у свету.

Тоталитарни глобализам чини све да релативизује улогу националне државе и националне економије и да цео свет стави у функцију транснационалног капитала. У таквим крајње неповољним спољнополитичким околностима Милошевић се представља национално фрустрираном српском народу као вођа који ће коначно решити српско национално питање. Од најлибералније републике у тадашњој Југославији прави последњи бастион комунизма. Од отворене, мултикултурне и мултиетничке Србије прави провинцијалну, националистичку републику попут Хрватске. То су биле две неопростиве јереси.

Чињеница да се истовремено хрватским и словеначким националистима и сепаратистима, да не говоримо о профашистичким снагама, гледало кроз прсте, није имала за позицију Србије у свету никакв значај. Словеначки и хрватски националисти и комунисти су се вешто сврстали у антикомунистички табор и ставили под протекторат Ватикана и Немачке. Тако је распад Југославије доживљен у свету као рушење комунизма и борба против српског национализма, а не као разбијање једне државе, чланице и оснивача Уједињених народа. Али нема бесплатног ручка и Хрватска ће најкасније до краја ове деценије да се врати својој хиљадугодишњој традицији, односно парницењу за хрватска државна права.

Историјска грешка хрватских политичара, који су се у два светска рата сврставали на погрешну страну, утицала је да овај пут буду опрезнији и довела их у табор светских моћника и победника. Насупрот њима, ароганција моћи довела је Милошевића до отужног краја, а Србију у незавидну међународну позицију.

Морам да се у нечему сложим и са Милошевићем, пре свега са његовом изјавом да нису светски моћници бомбардовали Србију због Милошевића, већ су њега рушили због

Србије. Крајње наивно је веровање тадашње опозиције да је Запад рушио Милошевићев режим због њих, таквих какви су били и остали. Нормално је да су рушили Милошевића, јер је био препрека у остваривању њихових интереса. Тако свет функционише од почетка цивилизације.

Чињеница да се деловање светских моћника у том тренутку подударало са интересима и хтењима већине грађана Србије је ирелевантна за ову анализу главних узрока српског губитништва. Милошевић је својим недемократским владањем отворио врата светским моћницима да се умешају у унутрашња питања. Није могао или није хтео да схвати и прихвати да је власт политичара у глобалном свету орочена и променљива и да је то привилегија резервисана само за власнике транснационалног капитала. Зато су диктатори непожељни. То је била његова трећа јерес.

Србија није никада у историји, за разлику од суседа, била ни под западним ни под источним протекторатом. Због тога решење није у окретању Србије од Запада на другу страну. Наивно је веровање да нас данас Русија подржава због свеславенства и православља и сл., нити је то икада било. Славјанофилство и православље су реалност два сродна народа и као такви су јако погодни за политичке манипулације. Већ у току Првог српског устанка Вук Караџић је рекао за Русе, да они ту нису због нас, него "због својих интереса".

Ако желимо да данас као мала земља на Балкану водимо одговорну спољну политику, треба да се вратимо основама те политике. Од тога полазе и велике силе када праве стратегију према Србији. Почетком деведесетих година у редакцији Дуге се обрео амерички публициста Дејвид Мекензи, писац монографије о Илији Гарашанину. Претпостављали смо да је он дошао у Србију по задатку, односно да би оценио да ли ће се Србија вратити основама своје спољне политике. Те основне смернице су утврђене у Начертанију Илије Гарашанина, по коме је пут стварања српске државе у отклону од Русије и Аустро-Угарске. Ту политику је крајем 19. века маестрално надоградио најумнији човек Српске радикалне странке Милован Миловановић. Он је на ту добру основу додао, да ништа не можемо у свету постићи без подршке Русије и политичког умећа да се не наљути Аустро-Угарска.

Нажалост, у тренутку, када у свету делују два велика глобална политичка процеса, антикомунизам и тоталитарни глобализам, Србија није имала никакав нацрт за будућност. Српска академија је покушала да отвори то важно питање, али је деловањем савезне Удбе осујећено завршавање документа названог Меморандум. Он је осуђен као националистички, прво у хрватској штампи, а потом је постао један од предмета осуде и

спорења српских политичара.

Као главни и одговорни уредник Дуге, у сарадњи са Милорадом Вучелићем, објавио сам тај незавршени документ у целости, јер је и такав недорађен, у деловима и анахрон, био бољи од ништа. Идеја је била да се испровоцира власт да нешто уради. Милошевић није никада осудио ни објављивање тога текста, ни сам Меморандум, али није ни покушао да на основама Меморандума направи један озбиљан национални програм за године глобалног светског расплета. Поред изузетне интелигенције, остао је најобичнији импровизатор.

Данас у свету тоталитарног глобализма и евидентне србофобије неопходан нам је нови национални образац за непосредно спољнополитичко деловање, као и нацрт или начертаније за будућност, за следећих десет, двадесет и педесет година. И даље је изузетно битна подршка Русије, али свако ко би водио политику против европских и евроатланских интеграција био би неодговоран политичар који ризикује даље распарчавање Србије. Јер, Србија се данас налази у сличној међународној позицији као и 1941. године.

За разлику од Британије која нема сталне пријатеље у свету, већ само интересе, Немачка држи до традиционално пријатељских народа и држава. То је најбоље показала када је буквално присилила Европу да призна Хрватску и Словенију, иако за то није постојао, по међународном праву, ниједан услов.

Данас, када се под притиском тоталитарног глобализма успоставља нови светски поредак, српска званична политика и бројне невладине организације које се озбиљно баве трасирањем спољне политике Србије морају да имају на уму да је Војводина била све до 1918. године угарска територија, а Санџак аустријска интересна сфера преко које се водила политика спречавања уједињења две српске државе. Немачка је поново доминантна сила у Европи и ако наставимо да је љутимо биће веома тешко очувати територијални интегритет у данашњим оквирима. Рањавање немачких војника или скандал са WAZ-ом везан за Вечерње новости су недопустиве глупости.

После тако великог српског посрнућа и губитништва, поставља се питање шта реално може да учини садашња власт, односно нова власт која ће доћи после парларментарних избора. Нажалост, врло мало, јер је у данашњем свету интензивираан тоталитарни глобализам који је и довео до нашег суноврата. На делу је окруживање Русије војним

базама НАТО и борба за контролу енергетских извора и сировина. Нашу позицију отежава и чињеница да се на нас одувек гледало као на мале Русе. Због тога западни геополитички стратеги још увек не знају шта ће са нама.

Некада изгледа да ни ми сами не знамо шта ћемо са собом. Због тога би нова власт, која ће бити успостављена после избора, требало, на првом месту, да учини нешто слично што је урадио кнез Милош после Другог српског устанка, када је своју мисију ограничио на Београдски пашалук и одрекао се нереалних претензија за национално ослобођење. Он је схватао да је та политика исфорсирана од стране Русије и да је пропала повлачењем Русије из рата. Кнез Милош је преговорима и подмићивањем Султана створио нуклеус српске државе, а Карађорђе је убијен као генерал царске Русије. Руски цар поводом атентата није ништа учинио, иако је по Букурешком миру постојала правна основа. Наша историографија је атентат свела на обичну свађу кумова.

Ако историју схватамо у Фихтеовом смислу као путоказ за разумевање садашњости и трасирање будућности, нова власт би требало да се фокусира на очување постојећег територијалног интегритета Србије, а да за север Косова обезбеди аутономију. То је наизглед немогућа мисија, али ту нема избора. Наглашавам поново да је у томе подједнако важна улога и власти и цивилног сектора друштва. Невладине организације би требало да допринесу ширем разумевању да за место Србије и српског народа у глобализованом свету није пресудна територија, да постојање две или три српске државе може у будућности да буде преимућство и да организована дијаспора може у великој мери повећати наш значај и утицај у свету. У том смислу, узоран је начин деловања јеврејског народа у свету.

Власт би требало, прво, да нешто конкретно понуди западним моћницима да би имали објективан интерес да подрже територијални интегритет Србије. Можда нешто слично као што је урађено са НИС-ом. То је огољена истина, светом владају интереси и они су врло конкретни. Нажалост, приче о вредностима западне цивилизације су углавном идеологија. Ко данас у жеку кризе у свету још верује у приче о ширењу демократије? Једино што можемо је да се усредсредимо да схватимо како се данас влада светом, између осталог, да је моћ транснационалног капитала некада већа и од највећих светских сила, морамо да уважавамо реалност и тражимо најмање лоше решење за Србију.

Друго, нова политички и државнички одговорна власт би требало да учини све да сачува мир у Прешевској долини и Рашкој области. Међутим, то није могуће претежно административним средствима. Узроци посрнућа српске политике од двадесетих година

прошлог века до данас су великим делом у несхватању важности цивлног сектора друштва. Краљ Александар је покушао да проблем хрватског сепаратизма решава административним путем и био је немоћан у односу на Католичку цркву која је имала изузетно развијено деловање преко разних удружења, цивилног друштва. О Милошевићу је бесмислено и говорити. Он никада није могао да разуме такво друштвено деловање, јер је то било у супротности са његовим менталним склопом. Једино се у то добро разумео Јосип Броз, али је то радио на свој начин.

Историја нам је доказ да се трајна интеграција бошњачког и албанског народа у Србији не може остварити претежно административним путем. Србија као држава свих грађана који живе у њој, требало би да у Рашкој области и Прешевској долини учини све да ојача аутентичан сектор цивилног друштва и тако спречи манипулације бошњачким народом и етничким Албанцима, односно њиховим националним осећањима. Истовремено, требало би да се уклоне све политичке и административне препреке које доприносе јачању сепаратистичких снага у Војводини и да се и ту свим средствима подржи цивилни сектор. Све то ће бити релативно лако и одрживо само ако се испуни први услов, а то је да се нађе заједнички интерес са светским моћницима.